

Reforming Investor-State Dispute Settlement: Reflections on the UNCITRAL Working Group III and Beyond*

1. Why Reform ISDS?

International investment law (IIL) is at a crossroads. An obscure legal domain virtually unknown for most of its hitherto existence, it came to prominence only after the surge of investor-State disputes filed by foreign investments against their host states from the late 1990s onwards. After twenty years, it is easily one of the fastest-changing and most topical international legal-political domains. Throughout the 80s and 90s, states have entered into (very vaguely worded) bilateral and plurilateral international investment agreements (IIAs) with one another, promising to extend 'fair and equitable' treatment to foreigners; to refrain from expropriating investments without prompt, adequate and effective compensation; as well as to treat foreign investments no less favorable than national and 'the most favored' third country investors. As research shows^[1], many states did not exactly understand the broader consequences and the international obligations that these IIAs have created. It was only after hundreds of arbitration cases that the legal and economic consequences of these treaties became apparent: host states, now respondents in a variety of different investor claims, were ordered to pay millions (if not billions) of dollars in compensation and settlements, often due to IIA violations through regulatory acts that they would allege to be within their sovereign prerogatives.

At the core of these 'unintended consequences' in arbitral awards lie, at least in part, vaguely worded international obligations for states under IIAs. One prominent criticism of the system has been its alleged 'pro-investor' bias and inconsistent (or outright incorrect) awards. This stems largely from a series of seemingly pro-investor interpretations of treaty provisions. Having been framed as 'promotion and protection' agreements for foreign investment, these IIAs led to some questionable (according to some, excessive) awards disproportionately favouring foreign investors with little to no regard to states' regulatory competences, public health, security, environmental protection and so on as counter-balancing factors.

In addition to issues related to substantive provisions in IIAs, procedural issues related to the choice of arbitrators, lack of an appeal mechanism, third-party funding and limited or non-existent *amicus curiae* participation in proceedings are among other topics of contention. This conjuncture ultimately resulted in one of the most publicized legitimacy crises in international economic law.

Why, indeed, have a fully-fledged international legal system, based on a confidential and private dispute settlement mechanism that focuses exclusively on protecting foreign capital at the expense of everyone and everything else? If we were to have such a system, can there be a balance between different stakeholders?

In the last decade, policy-makers have come up with a variety of proposals to address these issues. More recently, confidentiality and transparency of ISDS proceedings have been under the limelight. In 2017, UN Convention on Transparency in Treaty-based Investor-State Arbitration (Mauritius Convention) entered into force. Its rules deal with, *inter alia*, public access to proceedings, documents, as well as third-party

* By Dr. Güneş Ünüvar, Partner. This piece was originally published with Turkish Law Blog in English only.

submissions.[2] There have been a series of other national and regional responses to this legitimacy crisis – some aim to enhance, improve, and streamline the system, and others to opt out of it. The US has revised its Model IIA in 2004 and again in 2012, and included explicit provisions and clarifications for its less clear rules.[3] Canada has gradually expanded upon its 2004 Model BIT by incorporating provisions regarding, among others, corporate social responsibility (CSR). Norway similarly revised its Model IIA in 2007 and in 2015 – the latter is particularly heavy on language regarding regulatory authority, as well as preserving and protecting public interest. The European Commission has been negotiating a series of new free trade agreements (FTAs) with investment chapters throughout 2010s in order to remedy these perceived problems. Extensive carve-outs to protection against expropriation, qualified 'fair and equitable treatment' provisions, regulations and exceptions with regard to human rights and environment are also incorporated to publicly available treaty texts of EU FTAs.[4] The Netherlands, the former champion of the 'gold standard' of IIA protection, has significantly revised its position on foreign investment protection in line with the EU's approach. On the other hand, a number of states started terminating their BITs – either to do away with them or to renegotiate newer, more favorable IIAs. India, South Africa, Indonesia, Ecuador, and Venezuela are but a few examples. Other significant global actors, such as Brazil, do not have IIAs that allow ISDS.

2. UNCITRAL Working Group III

The United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL) Working Group III (WGIII) represents the most recent multilateral attempt at addressing some of the perceived shortcomings of the ISDS system. Since December 2017, WGIII has convened four times to discuss ISDS reform. UNCITRAL entrusted Working Group III with 'a broad mandate', which allowed the Working Group 'to identify and consider concerns regarding [ISDS] ... second, consider whether reform was

desirable in the light of any identified concerns, and ... third, if the ... reform was desirable, develop any relevant solutions".[5] This being said, WGIII reports also indicate that "the mandate of the [WGIII] was to work on the possible reform of ISDS rather than reform of substantive standards in [IIAs] and that the focus of its work should be on the procedural aspects of ISDS".[6] According to this mandate, WGIII has not dealt (and will not deal) with the reform of provisions concerning substantive principles such as expropriation and fair and equitable treatment.

Photo Credit: Güneş Ünüvar, WGIII Meeting, UN Hq, New York, USA

WGIII has already identified a number of concerns where reform would be desirable within the confines of its mandate. Some of these concerns are (a) independence and impartiality of arbitrators, (b) the costs in ISDS and security for costs, and (c) third-party funding.[7] During its fourth and (at the time of writing) latest meeting on ISDS, which took place between 1 and 5 April 2019 in New York[8], third-party funding, in particular, was discussed extensively. Countries further identified other

topics of interest. Among these further identified concerns during this session were means other than arbitration to settle disputes (such as mediation), exhaustion of local remedies, third-party participation, counterclaims by states, as well as the risk of regulatory chill (the situation in which a state refrains from regulating or acting for public interest in order not to face an ISDS claim).

One particularly noteworthy point of consideration has so far been the inconsistency of arbitral awards. In order to address this issue, WGIII has outlined possible reform options, including reforming the ISDS by, inter alia, incorporating a system of preliminary ruling and/or an appeal mechanism. In addition to ISDS reform, other possible options include a multilateral investment court and the abolishment of ISDS. While all reform options, at least in theory, offer extensive systemic overhaul, ICS is outstanding in this regard. As noted by the UNCITRAL Secretariat, "by sitting permanently and deciding cases over time, judges could deliver consistent decisions ... [a] court could be conceived as a first instance tribunals, with or without an appeal tribunal and be composed of judges, obliged to adhere to underlying ethical standards."^[9] While a multilateral investment court in the near future seems unlikely, CJEU's recent Opinion 1/17^[10] largely ensured the establishment of future bilateral investment courts which will function on overhauled procedural and substantive rules with important additions pertaining to concerns related to transparency, regulatory authority, protection of health and environment, adjudicators' ethics and qualifications, third-party participation, and so on. Their adjudicatory output -awards, interim decisions, other relevant documents- will potentially serve as a 'beta' test towards perfecting a possible multilateral initiative procedurally and substantially.

3. Conclusion

Categorizing procedural and substantial issues (and thus dealing with each of them separately) is not a novel method to

address systemic shortcomings in a legal system. The last century is marked with subsequent failures in achieving broad consensus regarding substantive principles in IIL. This being said, IIL took important strides with regard to its procedural rules since before the establishment of ICSID (which is a procedural reform in itself) in the mid-20th century. In more recent years, several successful subsequent initiatives, such as the ongoing amendment process of the ICSID Rules^[11] as well as the entry into force of the Mauritius Convention on procedural transparency are noteworthy efforts towards addressing some of the most pressing shortcomings of the system, as briefly mentioned above.

As WGIII slowly but surely proceeds with its task, it might soon reveal the procedural and institutional skeleton of a 'new-age' legal framework. While procedural reform is surely necessary and desirable (as also maintained during the WGIII second phase), this begs the following question: can a meaningful reform initiative outright exclude the pressing need for reform in substantive rules? It is clear that consistent interpretation of substantive protection principles, in particular, controversial provisions such as indirect expropriation and fair and equitable treatment, cannot be truly captured within a mandate limited to procedural matters. Their procedural features and implementation notwithstanding, possible reform topics such as investor obligations and state counterclaims require elaboration on what exactly these obligations are as treaty provisions in future IIAs. Without such substantive steps, procedural consensus will not suffice to address criticisms targeted at the ISDS and the IIA system.

Yatırımcı-Devlet Arası İhtilaf Çözümlerinde Reform: UNCITRAL Çalışma Grubu III ve Ötesine Dair Düşünceler*

1. ISDS'de Neden Reform Yapılmalı?

Uluslararası yatırım hukuku (IIL - International Investment Law) bir yol ayrımında. Şimdiye kadar varlığı neredeyse hiç bilinmeyen, müphem bir hukuk dalı olan uluslararası yatırım hukuku 1990'lar ve sonrasında yabancı yatırımcıların ev sahibi devletler aleyhine açmış oldukları yatırımcı - devlet ihtilafı ile su yüzüne çıkmıştır. Yirmi yılın ardından, uluslararası yatırım hukuku uluslararası hukuki-siyasi dallar arasında en hızlı değişen ve güncel konulardan birisi haline gelmiştir. 1980'ler ve 90'lar boyunca devletler birbirleriyle çift taraflı ve çok taraflı olarak bir takım (oldukça muğlak bir dille kaleme alınmış) uluslararası yatırım sözleşmeleri (International Investment Agreements - IIA'lar) imzalamışlar ve yabancılara olabildiğince "adil ve eşit" muamelede bulunma; karşılığında hızlı, yeterli ve etkili bir bedel ödemedikçe yatırımların kamulaştırılmasından kaçınma ve yabancı yatırımcılara yerli ve "en çok gözetilen" üçüncü ülke yatırımcılarına yapılan muameleden daha kötü muamelede bulunmama sözü vermişlerdir. Araştırmalar göstermektedir ki [1], imza aşamasında bu IIA'ların oluşturmuş olduğu uluslararası yükümlülükleri ve daha geniş sonuçları devletlerin çoğu tam olarak idrak etmemiştir. Bu anlaşmaların yasal ve ekonomik sonuçları ancak ve ancak yüzlerce tahkim davasından sonra anlaşılmıştır: yatırımcılar tarafından açılmış bir dizi farklı davada artık davalı konumunda olan ev sahibi devletlerin milyonlarca dolar tutarında tazminat ödemesine hükmedilmiş, bu davaların büyük çoğunluğu da devletlerin

kendi iç işleri olduğunu iddia ettikleri, kamuyu ilgilendiren düzenleyici işlemlerinden doğan IIA ihlallerinden kaynaklanmıştır.

Tahkim kararlarının bu "istenmeyen sonuçları"nın temelinde, en azından kısmen, IIA'lar kapsamındaki devletlere getirilen uluslararası yükümlülüklerin muğlak bir dille yazılmış olması yatmaktadır. Sistemin iddia edildiği kadarıyla "yatırımcıdan yana" taraflılığı ve kararların tutarsızlığı (veya düpedüz yanlışlığı) sistemin göze çarpan bir eleştirisidir. Bu durum, büyük ölçüde anlaşma hükümlerinin bariz şekilde yatırımcı lehine yorumlanmasından kaynaklanmaktadır. Yabancı yatırım için "teşvik edici ve koruyucu" anlaşmalar olarak tasarlanmış olan bu IIA'lar, yabancı yatırımcının lehine olan ve devletin mevzuata uyum, kamu sağlığı, güvenlik, çevre koruması ve benzeri gibi kaygılarından oluşan dengeleyici faktörleri ya çok az dikkate alan veya hiç dikkate almayan bir takım tartışmaya açık (hatta kimilerine göre aşırı) kararların verilmesine neden olmuştur.

IIA'ların esasa dair hükümleriyle ilgili hususların yanı sıra, tahkim hakemlerinin seçilmesiyle ilgili usule dair sorunlar, bir temyiz mekanizmasının olmayışı, üçüncü kişi finansmanı ve yargılamada *amicus curiae* katılımının sınırlı oluşu veya hiç olmayışı eleştirilen diğer konulardandır. Bu konjonktür, uluslararası ekonomi hukukuyla ilgili meşruiyet krizlerinin kamuoyuna en çok yansyanlarından birine neden olmuştur.

Gerçekten de, başka herkesi ve her şeyi ihmal etmek pahasına, münhasır olarak yabancı sermayenin korunmasına odaklanan tam kapsamlı bir uluslararası yasal sistem neden gereklidir? Böyle bir sistemin varlığı halinde, farklı paydaşlar arasında bir denge kurulabilir mi?

* Dr. Güneş Ünüvar, Ortak. Bu makale ilk olarak Turkish Law Blog'da yalnızca İngilizce olarak yayınlanmıştır.

Son on sene içinde, politika belirleyiciler bu sorunları ele almaya yönelik çeşitli önerilerde bulunmuşlardır. Daha yakın zamanda, ISDS (Investor-State Dispute Settlement – Yatırımcı-Devlet Arası İhtilaf Çözümü) yargılamasının gizliliği ve şeffaflığı mercek altına alınmıştır. 2017 yılında, Anlaşma Çerçevesindeki Yatırımcı-Devlet Tahkiminde Şeffaflık Hakkında Birleşmiş Milletler Konvansiyonu (Mauritius Konvansiyonu) yürürlüğe girmiştir. Bu Sözleşme'nin kuralları, *başka hususların yanı sıra*, yargılamaya ve delillere halkın erişimi ve üçüncü kişilerin belge sunumuna ilişkin konuları ele almaktadır.^[2] Yukarıda tanımlanan hususlara bir dizi diğer ulusal ve bölgesel çalışmalarla da karşılık verilmiştir – önerilerden bazılarıyla sistemin geliştirilmesi, iyileştirilmesi ve düzene konulması amaçlanırken, diğerleriyle ISDS sisteminden çıkılması amaçlanmıştır. Amerika Birleşik Devletleri Model BIT'sini önce 2004 yılında, daha sonra ise tekrar 2012 yılında revize etmiş ve daha az anlaşılır olan kuralları konusunda açıklamalara ve içeriği kıyasen belirlenebilir hükümlere yer vermiştir.^[3] Kanada ise, 2004 Model BIT'ini dereceli olarak genişleterek, diğer hususların yanı sıra, kurumsal sosyal sorumluluk (CSR) ile ilgili hükümler getirmiştir. Benzer şekilde Norveç de Model IIA'sını 2007'de ve 2015'de revize etmiştir– 2015 revizyonu devletin düzenleme yetkisi ve kamu yararının korunması konularına özellikle vurgu yapacak şekilde kaleme alınmıştır. Algılanan bu sorunların çözümlenebilmesi adına Avrupa Komisyonu 2010'lu yıllar boyunca, yabancı yatırıma ilişkin bölümler içeren bir dizi yeni serbest ticaret sözleşmesi (Free Trade Agreement - FTA'lar) müzakere etmektedir. Ayrıca, kamulaştırmaya karşı koruma konusunda kapsamlı bir takım genişletilmiş istisnalar, kalifiye "adil ve eşit muamele" hükümleri, insan hakları ve çevre konularında düzenleme ve istisnalar da AB FTA'ların halka açık metinlerine eklenmiştir.^[4] Eskiden IIA koruması konusunda "altın standart" şampiyonu olan Hollanda, yabancı yatırımcının korunması konusundaki tutumunda AB'nin tutumu doğrultusunda kayda değer revizyonlar yapmıştır. Diğer taraftan, bir dizi devlet –ya bunlardan kurtulmak için ya da daha lehte hükümleri olan yeni IIA'lar müzakere etmek için BIT'lerini

feshetmeye başlamıştır. Hindistan, Güney Amerika, Endonezya, Ekvator ve Venezuela çok sayıda örnekten bir kaçıdır. Brezilya'nın da dahil olduğu kayda değer sayıdaki diğer bir takım global aktörün ise ISDS'ye izin veren IIA'ları bulunmamaktadır.

2. UNCITRAL Çalışma Grubu III

Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu (UNCITRAL - United Nations Commission on International Trade Law) Çalışma Grubu III (WGIII) ISDS sisteminin iddia olunan yetersizliklerinden bazıları ele almaya yönelik en yakın tarihli ve çok taraflı girişimlerden birisini teşkil etmektedir. WGIII 2017 Aralık ayından bu yana dört kere bir araya gelerek ISDS reformunu görüşmüştür. UNCITRAL Çalışma Grubu III'e, Çalışma Grubu'nun "[ISDS] ile ilgili kaygıları belirleyip görüşmesine ... ikinci olarak, belirlenmiş olan kaygılar ışığında reformun istenen bir durum olup olmadığını değerlendirmesine ... üçüncü olarak, eğer reform istenen bir durumsa, gerekli çözümleri geliştirmesine" imkan sağlayacak "geniş bir yetki" vermiştir.^[5] Bununla birlikte, WGIII raporlarında ayrıca "[WGIII] yetkisinin [IIA'lar]daki esasla ilgili standartlarda reform yapılmasından ziyade, ISDS'de reform yapılması ihtimali üzerinde çalışılmasına yönelik olduğu ve çalışmalarda ISDS'nin usule dair yönleri üzerine odaklanması" gerektiği belirtilmiştir.^[6] Bu yetkiye göre, WGIII kamulaştırma ve adil ve eşit muamele gibi esasla ilgili ilkeleri ele alan hükümlerde reform yapılması ile ilgilenmemiştir (ve ilgilenmeyecektir).

WGIII, halihazırda yetki dahilinde olup da reform yapılması gereken bir dizi husus belirlemiştir. Bu hususlardan bazıları şunlardır: (a) tahkim hakemlerinin bağımsızlığı ve tarafsızlığı, (b) ISDS'deki maliyetler ve maliyetler için teminat ve (c) üçüncü kişi finansmanı.^[7] ISDS'nin 1 ila 5 Nisan 2019 tarihleri arasında New York'ta yapılan (bu metnin yazıldığı tarih itibarı ile) dördüncü ve son toplantısında ^[8], özellikle üçüncü kişi finansmanı konusu geniş biçimde ele alınmıştır. Ayrıca katılımcı ülkeler de diğer ilgili konuları belirlemişlerdir. İhtilafların

çözümlemesinde kullanılabilir tahkim dışı (örneğin arabuluculuk gibi) alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleri, yerel hukuk yollarının tüketilmiş olması, üçüncü taraf katılımı, devletlerin karşı dava talepleri ve mevzuatta donma (ev sahibi devletin ISDS ile ilgili bir hak talebine muhatap olmamak adına düzenleme yapmaktan veya kamu çıkarına hareket etmekten imtina etmesi durumu) bu şekilde dile getirilmiş olan konularından bazılarıdır.

Fotoğraf: Güneş Ünüvar, WGIII Toplantısı, BM, New York, ABD

Şimdiye kadar dile getirilmiş olan kaygılar içerisinde özellikle dikkate değer olan husus tahkim kararlarının birbirleriyle tutarsız olduğu iddiasıdır. WGIII bu hususu ele almak adına; başka hususların yanı sıra, bir ön yargılama sistemine başvurulması ve/veya bir temyiz mekanizması getirilmesi de dahil, bir dizi ISDS reform seçeneklerini ana hatlarıyla tanımlamıştır. ISDS reformunun yanı sıra, çok taraflı bir yatırım mahkemesi ve ISDS'nin lağvedilmesi de olası diğer seçenekler arasındadır. Reform seçeneklerinin tamamı, en azından teoride, kapsamlı bir sistem revizyonu imkanı sunmakla birlikte bu

konuda özellikle göze çarpan ICS'dir (Investment Court System – Yatırım Mahkemesi Sistemi'dir). UNCITRAL Yazı İşleri tarafından belirtildiği haliyle, "sürekli olarak görev yapıp uzun süreyle davalara bakan hakimler zamanla tutarlı kararlar alabileceklerdir ... [bir] mahkeme, temyiz kurulu olsun veya olmasın, ilk başvuru mahkeme heyeti olarak tasarlanabilir ve temel etik standartlara uymakla yükümlü hakimlerden oluşabilir."^[9] Yakın tarihte bir çok taraflı yatırım mahkemesi kurulması ihtimal dışı görünmekle birlikte, Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın yakın zamandaki görüşü olan Görüş 1/17^[10] şeffaflık, mevzuat yetkisi, sağlık ve çevre koruması, yargıçların etik kuralları ve yeterlilikleri, üçüncü taraf katılımı ve benzeri gibi kaygılara ilişkin bir takım önemli eklemelerin yapıldığı, revize edilmiş usulle ve esasla ilgili kurallara göre hareket edecek çift taraflı yatırım mahkemelerinin gelecekte kurulmasını büyük ölçüde garanti etmektedir. Bu sayede ICS kararları ile bu sistemi usul ve esas bakımından geliştirip mükemmelleştirecek bir "beta" test olarak görev yapacağı öngörülmektedir.

3. Sonuç

Usule ve esasa dair sorunların kategorize edilmesi (ve böylelikle ayrı ayrı ele alınması) bir hukuk sisteminin yetersizliklerinin ele alınması için alışılmışın dışında bir yöntem değildir. Geçtiğimiz yüzyıl, IIL'deki esasa dair ilkelerle ilgili kapsayıcı bir fikir birliğine varılması konusunda başarısızlıklara sahne olmuştur. Bununla birlikte, IIL (kendisi de kendi içinde usulle ilgili bir reform olan) ICSID'in 20. yüzyıl ortalarındaki kuruluşundan önceki tarihlerden bu yana usulle ilgili kurallar konusunda önemli adımlar atmıştır. Daha yakın yıllarda ise, ICSID Kuralları'nın devam eden tadil süreci ^[11] ve usulle ilgili şeffaflık konusunda Mauritius Konvansiyonu'nun yürürlüğe girmesi gibi bir takım başarılı inisiyatifler, yukarıda kısaca açıklandığı üzere, sistemin en aciliyet arz eden yetersizliklerini ele almaya yönelik çabalar olmuştur.

WGIII görevini yavaş ama emin adımlarla sürdürürken, yakın gelecekte bir "yeni çağ" hukuk çerçevesinin usulle ilgili ve

kurumsal iskeletini ortaya çıkartabilir. Usulle ilgili reform (WGIII ikinci evresinde de belirtildiği üzere) gerekli ve arzu edilir olmakla birlikte, beraberinde şu soruyu getirmektedir: anlamlı bir reform inisiyatifi esasa dair kurallarda reform yapılması konusundaki acil ihtiyacı doğrudan ortadan kaldırabilir mi? Esasa dair koruma ilkelerinin, özellikle dolaylı kamulaştırma ve adil ve eşit muamele gibi tartışmalı hükümlerin, usule ilişkin hususlarla sınırlı bir yetki tartışması dahilinde gerçek anlamda ele alınamayacağı açıktır. Bunların usul özelliklerine ve uygulanmalarına bakılmaksızın, yatırımcı yükümlülükleri ve devletlerin karşı davaları gibi olası reform başlıkları, bu yükümlülüklerin gelecekteki IIA'larda tam olarak ne gibi anlaşma hükümleri teşkil edebileceği konusunda detaylı bir çalışma gerektirmektedir. Bu gibi esasa ilişkin adımlar atılmadan, usule ilişkin görüş birliği ISDS ve IIA sisteminde hedeflenen eleştirilere cevap vermek için yeterli olmayabilir.

Disclaimer: The information contained herein is for general information purposes only and shall not be interpreted as legal or commercial advice or opinions on any specific circumstances or subject. In no event, Özgür & Ünüvar shall be held responsible for any loss or damage including without limitation, indirect or consequential loss or damage, or any loss or damage whatsoever arising from loss of data or profits, arising out of or in connection with the use of the information in FDI Update.

Yasal Uyarı: İşbu belgede yer alan bilgiler yalnızca genel anlamda bilgilendirme mahiyetinde olup; hiçbir özel konu veya koşulda bir hukuki veya ticari tavsiye/görüş olarak yorumlanamaz. Hiçbir durumda, FDI Update içinde yer alan bilgilerin kullanımından veya kullanımına bağlı olarak ortaya çıkan doğrudan veya dolaylı zarar ve ziyandan, veya veri kaybından doğan her türlü zarar ve ziyan da dâhil olmak üzere, ancak bunlarla sınırlı olmaksızın, hiç bir zarar veya ziyandan Özgür & Ünüvar sorumlu tutulamaz.

NOTES | NOTLAR:

[1] Poulsen, Lauge "Bounded Rationality and Economic Diplomacy: The Politics of Investment Treaties in Developing Countries" (CUP, 2015)

[2] UN Convention on Transparency in Treaty-based Investor-State Arbitration (2017), text available at http://www.uncitral.org/uncitral/uncitral_texts/arbitration/2014Transparency_Convention.html

[3] This is true particularly with regard to the relationship between the international minimum standard and fair and equitable treatment. It follows up on the NAFTA Free Trade Commission's 2001 Note of Interpretation which qualified the phrase 'international law' as 'customary international law' | Bu durum, özellikle uluslararası minimum standart ve adil ve tarafsız muamele şartı arasındaki ilişki açısından geçerlidir. NAFTA Serbest Ticaret Komisyonu'nun 2001 tarihli, 'uluslararası hukuku' 'uluslararası örf ve adet hukuku' olarak niteleyen Yorumlama Notu esas alınmıştır.

[4] See, for instance, Comprehensive and Economic Trade Agreement (CETA) and EU-Vietnam FTA

[5] UNCITRAL Report A/72/17, par. 264, available at <https://undocs.org/A/72/17>

[6] Report of the WGIII on the work of its thirty-seventh session, par. 27, 9 April 2019, available at https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/acn9_970_as_sub_1.pdf

[7] Ibid, par. 17-25.

[8] The author is an official observer at the UNCITRAL WGIII meetings held in Vienna and New York, on behalf of the Centre of Excellence for International Courts (iCourts) since October 2018. | Yazar, Ekim 2018'den bu yana iCourts adına Viyana ve

New York'ta düzenlenen UNCITRAL WGIII toplantılarında resmi gözlemcidir.

[9] Note by the UNCITRAL Secretariat, A/CN.9/WG.III/WP.149, par. 44, 5 September 2018, available at http://www.uncitral.org/pdf/english/workinggroups/wg_3/WGIII-36th-session/149_main_paper_7_September_DRAFT.pdf

[10] CJEU, via an Opinion, contended that the CETA ICS system is compatible with the EU law. The Opinion is available at <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-1/17> | CJEU, bir görüşü ile, CETA ICS sisteminin AB yasalarıyla uyumlu olduğunu iddia etmektedir.

[11] For information on the ongoing amendment process, see | Devam eden değişiklik süreci hakkında bilgi için, bkz. <https://icsid.worldbank.org/en/amendments>